

צבי גור:

פסיכופאט שאין לו מה להפסיד!

היה מוקף כולו בשוטרים, ולא היתה לה כל הזדמנות לחמוק. אולם החוטף הפתיע את המישטרה. גור התחבא כבר זמן מה קודם לכן בתוך השיחים שליד החבית. כאשר הושלכה חבילת הכסף קפץ לעברה, לקח אותה, ונמלט רגלי בשביל קרוב. השוטרים לא האמינו למראה עיניהם. בטרם התאוששו, נעלם גור ועימו צרור הכסף. תוך רקות הפסיקה

גור כמו יריו. גם הכביש היה מסומן בצבע. ליד החבית הוז עזבו את ירדן אנשי המישטרה האחרונים, והוא המשיך לברו לחבית השנייה, שהיתה במרחק קטן מאוד משם. ירדן הניח את שקית הניילון ליד כתם צבע שליד החבית. השוטרים היו משוכנעים כי כמו בסרטים, תגיע מייד מכונית מהיר, תאסוף את דמייה הכופר ותחמוק מהמקום ברהרה. המסלול למכונית זו

כאשר הופיע צבי גור (אחוז בידי שוטר) בבית המישפט, כבר היה ברור שהוא מתוחכם ביותר. הוא זיך במו ידיו את לוחית הזיהוי של מכוניתו, חבש פיאה נוכרית והצליח לשטות במישטרה ולחמוק מידיה

מסביב לפינה במיגדל הדרומי של הכלא מסתתרים האיזור הצבוע ומתחיל הבטון האפור. גור נעלם כש-הסתיימה צביעת צידו הימני של הקיר, תחת עינו הפקוחה של השומר.

גם המכשיר לשרד. החיפושים היסרו ריים שעשתה המישטרה כל הלילה לא העלו דבר. רק כאשר נעצר גור, אחרי שבו עיים, התברר כי מייד אחרי שלקח את הכסף מיהר לעבר ביתם של הורי חברתו דאן. רחל אש, שגרו בבית קטן במושב. הוא התחבא מתחת הבית במחילה צרה, ועקב אחרי תנועות המישטרה. הוא שכב כך בסבלנות אין קץ שעות ארוכות, ורק בשעות הערב שלמחרת יצא מהמחילה ונכנס לבית הורי הידידה. הוא סיפר כי בא רק עכשיו, התקלה, אכל שם, וחזר עם אחיה של רחל למכונית הפולקסוואגן שלו, שבה היה הילד המת. התנהגות זו מעידה על קור-רוח וסבלנות אין קץ. הוא הוביל את עמוס ירדן עד למרחק של 40 מטרים מבית המישפחה שאליה היה קשור, לקח את הכסף מתחת לאפה של המישטרה, ושכב לילה שלם מתחת לבית. עד שהיה בטוח כי יוכל לצאת משם בשלום.

תאונות בצע
כאשר חטף גור את אורון, הוא לקח אותו במכונית הפולקסו-וואגן. החיפושים החדשה שלו. אמרו אז כי גור היה זקוק לכסף, מכיוון שקנה את המכונית והסתבך בחובות. כדי שאורון לא יזהה את מיספר המכונית, הכין גור קודם לכן, כמו יריו, מיספר חדש למכונית מלוח פלסטיק. (המשך בעמוד 40)

בעוד מאות שוטרים מקיפים את האיזור, ומלווים את האב עד למקום החבית הראשונה שהיתה סימן הדרך. הכסף, 2 מיליון לירות של אז, שהם 200 אלף שקל של היום, היו אומנם סכום נכבד, אך לא סכום הראוי להסתכנות בחטיפת ילד. הכסף הוכן עליידי המישטרה, מיספרי השטרות נרשמו, והוא נצבע בחומר ורחני. בתוך החבילה שנמסרה לאב הונח גם משרד זעיר, שהיה צריך לציין באותות את מקום הימצאו של החוטף. עמוס ירדן הגיע לחבית הראשונה בכביש שליד הוד-השרון. החבית היתה מסומנת בצבע לבן, שאותו צבע

אולי חוסר נסיונה של מישטרת ישראל הוא שגרם או לאנשים להאמין כי החוטף נהג כתיכום רב. רק לאחר תפיסתו של גור התברר כי בעצם היה לו גם הרבה מול. הרבר שהרשים אז ביותר היתה הדרך שבה הצליח גור לקחת את דמי הכופר מתחת לאפה של המישטרה, ולהתחמק מפניה. גור נתן הוראות טלפוניות למישפחה הנחטף וביקש לי האב, עמוס ירדן, יבוא לברו למקום מסוים בכביש השרון, ויניח שם את שקית הניילון שבה היה הכסף. המישטרה, ששמרה כל הזמן על איפול מלא, שלחה את האב במכוניתו,

האם אפשר לצפות את מעשיו הבאים של צבי גור, עליפי התנהגותו בעת חטיפתו ורציחתו של אורון ירדן? זו השאלה ששואלת את עצמה כותבי המישטרה, ומעסיקה לשם כך צוות של פסיכולוגים ומומחים להתנהגות.
כאשר נחטף אורון ירדן בן ה-8 מסביון, ביוני 1980, היתה המישטרה חסרת-אונים. עד אז לא נתקלה מישט"ר יישראל בעבירות של חטיפה לשם כופר-נפש, ולא היה לה מושג כיצד לנהוג. אמרו אז כי המישטרה ביקשה הנחיות ממישטרת ארצות-הברית, המי נוסה בעבירות כאלה.

הגדול, והבעייתי ביותר במדינה, מרכאת. ההרגשה שיש אנשים שצריכים לבלות במקום זה את שארית חייהם עוררה בי צמרמורת. הבאים היוצאים — אסירים מכלא מעשיהו הסמוך וסוהרים כיבדריגוף — הזכירו לי מייד את הסרט אקספרס של חצות.

”הם עושים הכל לשמור אותנו בחיים!”

פולק הבחין בכך שאני משתומם ממראהו של גור ומהעובדה שהוא מהלך חופשי בין החררים. כשלב מסוים הוא התערב בשיחה, ואז דיברנו מעט פילוסופיה על המתרחש מאחורי הסורגים.

פולק טען ששמירה על מאות אסירים, חלקם מסוכנים ביותר, היא משימה כמעט בלתי-אפשרית. הוא תמך, לאורך כל הדרך, בליברליזציה שתנהיג רפי סויה בין החומות — מוזן טוב יותר, תנאים משופרים לאסירים-למופת, שרת-טלפון לאסירים והטבות אחרות, שהייעוד תיקצר מלפני עליהן. לדעתו, האווירה החדשה עוזרת לשמור על שפיות-הרעת של האסירים ועל השקט בין החומות. יש לנו מודיעין מצוי, ואנו יודעים מה מתרחש. עלולות להתרחש פאשלות, אבל כל אסיר יודע בנפשו שאין לו לאן לברוח, וגם אם הוא יצליח להימלט — בסופו של דבר הוא יתפס, או יחזור בעצמו לכלא, הוסיף בחיך.

האסיר שישב מולי אמר לי: ”הם עושים הכל לשמור אותנו בחיים”. פולק אמר בגלוי שהתפקיד הוא קשה, לא-סימפטי, אבל אם כבר הגורל הטיל עליו ועל האסירים להיות באותו המקום, ברור לו שמערכת-החסים של תדוקה, מקלוגור, פיצוי חוביבי מידי על כל מעשה, מאפשרת איזושהי מערכת-חסים סבירה בין שני הצדדים.

גור היה לגבי דמות מצוינת. אסיר-עולם שביצע רצה מתועב, אך אסיר-למופת, שאין עליו שום ידיעות מודיעיניות על בריחה אפשרית. פולק הוא בעד מתן תעסוקה לאסירים, ככלא ומחוצה לו, כדי לשמור על שפיותם ועל הסיכוי שיוכלו לחזור לחיים רגילים אחרי שייצאו מהכלא.

אחרי שלוש שעות של שיחה ארוכה נפרדתי מהאסיר. פולק ליווה אותי החוצה.

כשמעתי השנוע שהוא הוציע לסויה את התפטרותו, אחרי שגור ברח, לא הופתעתי. בסופו של דבר הוא יכול למצוא תעסוקה אחרת, כלא הוא המקום האחרון שאדם סביר היה רוצה לעבוד בו. פולק, כך היה נרמה לי, מאפשר למי ששואה שם איזושהו קיום אנשי כמוסר שאבד עליו מזמן הכלה. **בציצון ציטרין**

גור, אסיר-המופת

הברתי את צבי גור ברגע שהוא נכנס לחדר. ישבתי בחדרו של יוסי פולק, מפקד כלא רמלה, ושוחחתי עם אסיר-עולם אחר, לצורכי כתבת-תחקיר. פולק, גדולי-מידים, מצח גבוה בעל דיבור שקט ומתון, ישב מאחורי השולחן הגדול שלו, המצויד בטלפונים וחישבים למיניהם. אני ישבתי מול האסיר, במרחק כזה שאיפשר לשנינו לשוחח תחת אוזני הכרויה של פולק, שעשה עצמו כלא-שומע. זה היה לפני חודש וחצי.

לפתע הופיעה בכניסה רמות שאי-אפשר היה שלא להכיר אותה: גור, לבוש במכנסיים קצרים ובחולצת-טי בצבע תכלת. ויפי זקן בן יום-יומיים עיטרו את פניו. כרס גדולה הקדימה את כניסתו לחדר. הוא לא עורר בי סימפטיה, בניגוד לאסיר שישב מולי. הוא דומה יותר לעובר-שרותים מאשר לגרפיאי-דובח. גור ניגש לפולק, וזה הורה לו לבצע דבר-מה. נרמה לי שהיתה זאת שליחות שירגית לאחד מאנפי הכלא. גור הציץ כי ובאסיר שישב מולי, לא הוציא הגה, קיבל את התפקיד ויצא אחרי שתי רקות מהחדר.

נזכרתי מייד במה שראיתי בכניסה לכלא איילון: ציורי ענק על חומות הכלא, כבר פורסם בעבר שהוא אחראי להם. לפני שהגעתי ובחיפוש שלי בכלא שוחחתי ארוכות עם שימעון מלכה, רובר שרות בתיהסורה, על היחסים בין העיתונות ובין אסיר-עולם-רוצח. מלכה הסביר לי ארוכות את הדילמה של נציגי שרות בתיהסורה. רפי סויה, לגבי מתן אפשרות לאסיר-עולם להתראיין, נקבעו כללים שרק אסיר שריצה שלישי מעונשו, וכבר יצא לחופשה בחוץ, יכול לשוחח עם עיתונאי, כי ממילא הוא יכול לעשות זאת כשהוא נמצא מחוץ לחומות, בחופשות.

אבל מלכה, נעים ההליכות, העלה לפני קושיה שלא יכולתי להשיב עליה. ”האם לדעתך זה מוסרי לאפשר לעיתונאים לראיין את גור?” הוא שאל אותי. עניתי שזה מפתה לשוחח איתו, אבל בעיני הוא איש מתועב. מלכה ענה לי ללא היסוס: ”יש לי במישדר קרוב ל-40 בקשות לראיין את גור. אני לא מוכן לאפשר לו להתראיין למוסר-שבת, ושעוד יצלמו אותו בצבע על-פני עמוד שלם”.

כשנפרדתי ממלכה היתה לי תחושה שהוא, אולי, צודק. בכניסה לכלא, לראשונה בחיי, ראיתי את גור, בעיני רוחי, בזכות הצבע שהוא מרח על החומות. ער לחדרו של פולק היתה לי הרגשה רעה מאוד. הכניסה הצרה לכלא